

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE

INSTITUTUL ȘTIINȚIFICO-PRACTIC DE BIOTEHNOLOGII
ÎN ZOOTEHNIE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ

RASE DE CABALINE

OMOLOGATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ghid

CZU 636.1

Ghidul conține informații succinte despre rasele de cabaline pentru diferite destinații, care sunt incluse în Nomenclatorul raselor, tipurilor și crossurilor de animale, omologate (raionate) în Republica Moldova aprobat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Elaborat și editat în cadrul proiectului de cercetare 20.80009.5107.20 „Managementul potențialului genetic și a producțiilor animalelor de rasă reproduse și exploatate în condițiile pedoclimaterice ale Republicii Moldova”.

Recenzent: Darie Grigore, dr. hab., prof. univ., IȘPBZMV

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Rase de cabaline omologate în Republica Moldova : Ghid / Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară. – [Maximovca] : S. n., 2022 (Print-Caro). – 15 p. : fot.

50 ex.

ISBN 978-9975-164-47-4.

636.1

R 27

© Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

Maximovca, 2022

Calul pursânge englez este crescut în primul rând pentru cursele de galop.

Este cel mai rapid cal, recordul fiind stabilit în 2008 la Grantville, Pennsylvania, Statele Unite, de către mânza de doi ani Winning Brew, care a parcurs un sfert de milă (402 m) în 20,57 sec, dezvoltând o viteză de 70,76 km/h. De asemenea, acești cai participă la competiții de probă completă, sărituri peste obstacole și dresaj la cel mai înalt nivel, inclusiv la Jocurile Olimpice. Sunt deseori încrucișați cu alte rase pentru a le imprima acestora rapiditate și rafinament. Printre rasele influențate de pursângele englez se numără trăpașul american, Selle francez, American Quarter Horse, Morgan ș.a.

Valoarea unora dintre animalele cele mai performante deseori depășește un milion de dolari și poate să ajungă până la 16 milioane de dolari.

Exterior. Înălțimea la grebăn a unui pursânge englez variază între 157 și 173 cm, în medie 163 cm; greutate de 450-500 kg. Cel mai des au robă murgă, murg-închis sau brună, roibă, neagră sau sură. Prezintă un cap rafinat pe un gât lung, grebăn înalt, torace profund, spate scurt, crupă cu o profunzime bună, corp zvelt și picioare lungi.

Avantajele rasei:

- lideri absoluți al sportului hipic mondial;
- aptitudini de viteză înalte;
- se folosește ca ameliorator ai călăriei și a liniilor de pedegree;
- capacitatea excepțională de transmitere a caracterelor ereditare (înălțime, energie, schelet dens, corp uscat).

Dezavantajele rasei:

- se mai întâlnesc defecte de aplomb;
- excitabil;
- nu tolerează frigul și umezeala;
- sistem imunitar slăbit;
- probabilitate înaltă de îmbolnăvire;
- nu sunt potriviți pentru dresaj.

Este o rasă de cai care are reputația de a fi inteligent și rezistent. Este una dintre cele mai vechi rase de cai. Arabul s-a dezvoltat într-un climat deșertic, fiind apreciat de beduini, aceștia aducându-l adesea în cortul familiei pentru adăpost. Această relație strânsă cu oamenii i-a format un temperament bun, maleabil, însă a fost utilizat și pentru războaie, fiind agil și iute.

Exterior. Caii arabi au capete rafinate, conice, frunți late, ochi și nări mari și boturi mici. Cei mai mulți au un profil concav distinctiv. Alte particularități ale acestei rase sunt gâtul arcuit și coadă purtată vertical în repaus.

Standardul rasei declarat de Federația Ecvestră a Statelor Unite descrie calul arab ca având înălțimea la grebăn de 145-155 cm, „unele exemplare depășind sau neajungând la această înălțime”. Arabian Horse Association înregistrează cai pursânge cu robă murgă, vânătă, roibă, neagră și dereșă. Murgii, surii și roibii sunt robele cele mai obișnuite; negrii sunt mai puțin răspândiți. Toți caii arabi au pielea neagră, cu excepția locurilor cu pete albe. Pielea neagră servește drept protecție împotriva soarelui intens al deșertului.

Avantajele rasei:

- rezistență excepțională;
- domină în cursele pe distanțe lungi;
- nu au concurenți în competiții de anduranță;
- versatili, pot participa la competiții în discipline diverse – curse, dresaj, salturi peste obstacole ș.a.;
- puțin pretențioși față de hrană și îngrijire.

Dezavantajele rasei:

- afectează viteza și mobilitatea înălțimea mică la grebăn (154-155 cm);
- frecvent apare defectul „gât de cerb”;
- defecte dese de aplomb „coatele de vacă”.

Calul Don (don rus) este o rasă locală rusă de cai de călărie și harnașament. Numele și-a căpătat de la regiunea de lângă fluviul Don unde a fost crescut și obținut în ultimele două secole. Rasa originală Don a fost încrucișată cu numeroase alte rase de cai precum Arab Persan, Karabakh, Orlov și Pur sânge. Alături de trăpașul Orlov, este una dintre cele mai distincte rase din Rusia.

Exterior. Calul are un cap rafinat cu un nas drept și uneori încovoiat puțin, nări mari și ochi expresivi. Gâtul este fin și adesea drept. Pintenii nu sunt proeminenți, umerii sunt chiar drepți, creând impresia unui corp destul de îngust. Pieptul este consistent și musculos; înălțime la grebăn – 164-166 cm; lungimea corpului – 164-165 cm; circumferința toracică – 194-195 cm; circumferința pasternului – 20,5-21 cm. Roba este de culoare închis precum castaniu, bej și gri.

Avantajele rasei:

- recunoscută pentru temperament și rezistență deosebită;
- nepretențioși la hrănire și îngrijire;
- se poate folosi în hamuri la tras;
- membre puternice și copite excepțional de puternice;
- aspect atractiv (în mare parte datorită culorii frumoase și fizicului potrivit).

Dezavantajele rasei:

- viteză mică, datorită căreia cailor rareori obțin succes în sport;
- manevrabilitate relativ redusă;
- unghi redus de vizualizare;
- natură complexă, din cauza căreia un începător poate dificil să stabilească contactul cu animalul.

Ahaltechin este o rasă tipică de cai de călărie, crescută pe teritoriul Turkmenistanului modern (Ahal-Teke), una dintre cele mai rare și vechi rase de cai din lume, aproximativ 5000 de ani. Calul Akhal-Teke are mișcările elastice și nu obositoare pentru călăreț. În același timp, grosolănia sau neglijența îi rănește pe Akhal-Teke mult mai mult decât mulți alți cai. Este ușor de recunoscut și foarte elegantă, cu gabarit perfect format. Bine adaptată climatelor calde uscate și ușor aclimatizată în alte condiții.

Exterior. Ochi expresivi și urechi mari. Ahaltechin are pilozitate fină, inclusiv coama, corp lung și puternic. Copitele sunt foarte puternice. Talia de 144-154 cm, masa corporală 480-520 kg. Culorile cele mai frecvente sunt roibă, vânătă, izabel. Coama: foarte mătăsoasă, cu luciu metalic.

Avantajele rasei:

- rezistență deosebită;
- adaptare perfectă la marele diferențe de temperaturi (-30°C până la $+50^{\circ}\text{C}$);
- se pretează bine pentru alergări de viteză și probele de sărituri obstacole.

Dezavantajele rasei:

- natură exigentă.

Este o rasă de cai de rasă crescută în Letonia. A fost aprobată în 1952. La reproducere s-au utilizat metodele de absorbție și încrucișare reproductivă a cailor locali de tipul pădurii de nord cu producătorii de Hanovra, Oldenburg și alte rase. Este utilizată pentru tracțiune agricolă, sport și recreație.

Exterior. Gâtul foarte dezvoltat, corp lung și puternic. Copitele sunt foarte puternice, membrele lungi comparativ cu proporțiile corporale – au musculatura subțire. Talia de 160-170 cm, masa corporală 500-600 kg. Culorile cele mai frecvente sunt roibă, vânătă, izabel.

Avantajele rasei:

- Se dresează ușor, caracter blând, docil.

Este o rasă de cai originară din Germania, care adeseori ia parte la Jocurile Olimpice și alte competiții de echitație engleză. Este una dintre cele mai vechi, mai numeroase și mai de succes rase. Fiind inițial un cal de cavalerie, hannoverianul a fost încrucișat cu calul Pur sânge englez pentru a-l face mai agil și mai util pentru competiții și se evidențiază prin caracterul său blând, atletism, frumusețe și grație.

Exterior. Caii de rasa Hannover sunt eleganți, puternici și robuști. Gâtul este lung și muscular, cu o curbă grațioasă. Pieptul este bine format, umărul este lung și înclinat. Pieptul este adânc. Spatele este de lungime medie, muscular,

crupă puternică. Picioarele sunt puternice, cu articulații mari. Copite de forma corectă. Corpul calului Hannover trebuie să se potrivească într-un dreptunghi, nu într-un pătrat. De cele mai multe ori sunt roibi, murgi, negri și suri. Regulamentele interzic înregistrarea cailor cu prea mult alb și robele isabelle, palomino și cremello. Nu există nici o cerință privind înălțimea, dar caii Hannover au în general 160-175 cm înălțime la grebăn, masa corporală – 650 kg (în condiții optime).

Avantajele rasei:

- caracter blând, ascultător;
- grațiozitate;
- capacitate ridicată de învățare;
- exterior excelent.

Dezavantajele rasei:

- imposibilitatea utilizării în gospodărie.

Caii Trakehner provin din Prusia de Est, într-o regiune care a aparținut Germaniei. Este încă cunoscută sub numele de «Calul cu sânge fierbinte din Prusia de Est». Este una dintre cele mai vechi rase de cai din lume. Ei sunt foarte asociați cu echitația și au o mare importanță în lumea sportului și a dresajului ecvin. În turneele internaționale și naționale există întotdeauna exemplare Trakehner.

Exterior. Tipic de călărie, hipermetric, talia de 165 cm și greutatea de 510 kg. Caracter dolicomorf cu trăsături de eleganță. Excelează la dresaj datorită modului său elegant de deplasare. Capul este proporționat, ușor concav, uscățiv, fruntea largă, ochii mari, expresivi. Gâtul este lung, foarte mobil și corect prins de trunchi. Grebănul este lung și prominent. Spata lungă și oblică. Crupa este lungă, bine îmbrăcată în musculatură și oblică. Pieptul are o lărgime medie, însă torace adânc. Membrele sunt corect conformate, cu articulații largi, puternice, tendoane bine evidențiate, copitele au un corn dur, rezistent.

Avantajele rasei:

- capacitate extraordinară de adaptare la noile condiții de mediu;
- performanțe productive deosebite;
- universalitate – aceasta se referă la versatilitatea utilizării lor;
- eficiență ridicată și neobosit;
- mișcări ușoare și netede, care se apreciază în special în hipoterapie;
- capacitatea de a sări în înălțime; acest lucru permite cailor acestei rase să câștige campionatul în diferite competiții sportive ecvestre;
- exterior atractiv și plăcut;
- echilibrul caracterului;
- neînfricare și disponibilitatea de a-și asuma riscuri;
- ușurința antrenamentului.

Dezavantajele rasei:

- capricioși și răsfățați;
- dificil de a le crește în turmă;
- imunitate slabă;
- suferă adesea de hernii și boli articulare.

Caii din rasa Oldenburg sunt una dintre cele mai importante, cea mai mare și mai grea dintre toate rasele germane din Germania. Inițial acești cai au fost obținuți pentru a tracta trăsurile, și conțin sânge de la rase precum Spaniol, Napoletan și Barb, împreună cu Pursânge și Hanoverian. Caii vechi din rasa Oldenburg erau recunoscuți pentru consistența construcției corpului, pentru puterea lor și pentru culoarea lor superbă negru-cărbune și pentru caracterul lor blând. În prezent ei sunt folosiți la concursurile de sărituri peste obstacole și dresaj, dar și pentru călărit ocazional.

Exterior. Capul este frumos, bine definit, cu o potrivire plăcută. Ochi expresivi, privire vioaie. Gâtul este gros, dar arcuit, urechile sunt alungite și mobile, profilul este drept sau

ușor „de oaie”, nările sunt late. Talia între 168-178 cm. Umerii sunt puternici, dar nu la fel de înclinați ca cei ai pursânelor. Corpul și pieptul sunt late. Spatele este cam lung pentru caii de sărituri. Crupa puternică și lată. Membrele relativ scurte sunt suficient de puternice, articulațiile late, perimetrul fluierului 23 cm. Copitele sunt proporționale cu dezvoltarea corporală, dure. Din punct de vedere a robei, predomină culoarea neagră, roibă (maro sau gri), murgă.

Avantajele rasei:

- bune calități adaptative;
- sănătate bună;
- caracter docil;
- mișcări extrem de productive.

Este o rasă de cai cu un trap foarte rapid, recunoscuți pentru anduranța și viteza lor extraordinară. Este cea mai faimoasă rasă de cai rusești. Rasa a fost dezvoltată în Rusia, la sfârșitul secolului al XVIII-lea de către contele Alexei Orlov la herghelia de la Khrenovskoy lângă orașul Bobrov. În secolul XX a fost pusă problema dispariției complete a trăpașului Orlov din cauza încrucișărilor și a dezaprobarii de către Uniunea Sovietică a curselor de atelaje. Totuși rasa a supraviețuit.

Exterior. Prezintă un cap uscățiv, cu însușiri pregnante ale rasei Arabe, gâtul lung și prins sus, grebănul înalt, spinarea și șalele lungi și largi, crupe largă și musculoasă, extremitățile suficient de uscățive, chișițe scurte. Tendoane puțin rezistente. Roba tipic este de culoare deschisă, vânătă.

Avantajele rasei:

- fenotip armonios;
- nivel ridicat de rezistență;
- dezvoltarea vitezei rapide;
- versatilitate în utilizare;
- nepretenția față de condițiile de întreținere;
- capacitatea de adaptare la orice tip de climat;
- posibilitatea utilizării în hipoterapie;
- natură calmă și docilă.

Dezavantajele rasei:

- uneori apar defecte de aplomb;
- este costisitor.

TRĂPAȘUL AMERICAN

Este o rasă de cai crescută pentru cursele de atelaje, pe care le aleargă la trap sau la buiestru. Selecționat în America de Nord și avându-și rădăcinile în Anglia secolului al XVIII-lea, în prezent trăpașul american este larg răspândit în toată lumea.

Trăpașul american tinde să aibă un corp mai musculos și mai lung decât pursângele englez. De asemenea are un temperament mai calm, alergând la cursele de trap care solicită mai multă strategie și mai multe schimbări de viteză decât cursele de galop. Este considerat un cal orientat către persoană și ușor de antrenat.

Exterior. Au un format corporal mai greu decât pursângele, dar au picioare rafinate, solide, precum și umeri și crupă puternice. Înălțimea poate varia de la 142 până la 173 cm, însă cei mai mulți au înălțimea între 152 și 163 cm. De cele mai multe ori sunt murgi, bruni sau negri, cu toate că pot avea și alte culori, precum cea roibă. Un trăpaș tipic cântărește între 360 și 450 kg.

Avantajele rasei:

- sunt faimoși pentru excelența lor în cursele de trap;
- cea mai rapidă rasă de trăpași.

RASA SHIRE

Este cea mai reprezentativă rasă de tracțiune din marea Britanie ascendenții acestei rase fac parte din marea grupă de rase extrem de apreciate de cavalerii teutoni. Obiectivul urmărit în ameliorarea acestei rase a fost realizarea unui cal cu o capacitate energetică ridicată pentru tracțiune cât și posibilitatea acestuia de a se deplasa întru alură mai rapidă. Ca urmare, s-a format un cal cu o dezvoltare corporală și hipermetrică și cu o putere deosebită.

Exterior. Dezvoltarea este deosebită, se caracterizează cu o talie de 170-185 cm și o masă corporală cuprinsă între 700 și 1000 kg. Capul este mare comparativ cu restul trunchiului. Acesta se caracterizează printr-o lungime deosebită, concomitent cu urechi relativ lungi. Gâtul este prins sus, este corect conformat, cu musculatură redusă. Grebănușul este șters, însă

bine îmbrăcat în musculatură. Spinare și șale lungi, puternice. Crupa pătrată, bine îmbrăcată în musculatură. Membrile sunt lungi uscățive, cu articulații largi, puternice, cu tendoanele bine evidențiate. Copitele sunt deosebit de mari, rezistente. Culoarea robei este de culoare neagră, mai apar și de culoare roibă sau murgă. Toate membrele sunt „înciorăpate”.

Avantajele rasei:

- caracter bun, temperament vioi.

Dezavantajele rasei:

- predispuși la podopatii.

Rasă de cai de tracțiune grea, înaltă și masivă, crescută în fosta URSS. Acești cai au jucat un rol important în restabilirea economiei naționale în anii postbelici. În prezent, sunt folosiți în principal ca animal de hobby pentru călărie, pentru munca în ham (inclusiv troici și patruși rusești), precum și amelioratori pentru caii autohtoni. Aceștia sunt cai energici și ageri.

Exterior. Constituție uscată, piept lat și adânc, cap mare cu profil convex sau drept, gât lung sau mediu și muscular, grebăn lung, moderat, spete lungi, înclinați, crupă lungă, ușor coborâtă, picioare lungi și uscate, mari, copite puternice și plate. Talia de 161-165 cm și o masă corporală cuprinsă între 700-750 kg. Lungimea trunchiului 167-173 cm, perimetrul toracic 196-207 cm. Picioarele „înciorăpate” (periile) sunt binevenite. Perimetrul fluierului 23-24 cm. Roba este de culoare roibă, neagră. Brezăturile albe pe picioare și pe cap sunt binevenite, dar nu obligatorii.

Avantajele rasei:

- nu sunt predispuși la laminită;
- temperament calm, flegmatic.

Rasă de cai de tracțiune grea. Crescut în herghelii din Rusia și Ucraina (prin încrucișarea cailor din rase locale cu ardene). Aprobata în 1952. Crearea rasei datează din anii 60 ai secolului al XIX-lea cu începerea creșterii cailor Arden în ferme mari și herghelii din Imperiul Rus (Voronezh, Poltava), la ferma Petrovsky (Timiryazev) a Academiei Agricole și în herghelia Derkul. Cu ardene s-au încrucișat și cai din alte rase: Brabancons, Oryol Trotters, Percherons.

Exterior. Capul este uscat, ușor, cu fruntea lată; gâtul este musculos, frumos curbat și lung, grebănul este lat, spatele este lat și lung, coapsa este uniformă, lată, musculoasă, crupa este lată, bifurcată, pieptul este în formă de butoi, membrele sunt de înălțime medie, uscate și puternice, picioarele sunt mici, coama și coada sunt groase și lungi. Culoarea este predominant roibă și roșu-marou. Animalele au o durată lungă de viață, fertilitate și precocitate bune. Talia armăsar (cm): 150,0-158,3, iepe – 148,2-157,2. Greutatea corporală a armăsarilor este de până la 590 kg, iepe – 560 kg.

Avantajele rasei:

- temperament energic, echilibrat;
- constituția puternică;
- lipsa de pretenții față de mâncare;
- capacitatea de a „ține bine corpul”;
- productivitate ridicată a laptelui;
- iepele se remarcă prin fertilitate și producție mare de lapte;
- capabil să tragă un vagon cu o greutate de peste 7.000 kg;
- lucrează în diferite sectoare agricole.

În plus, sunt utilizați în activitățile de reproducere pentru a îmbunătăți caii de lucru locali mici de tip pădure nordică, în regiunile de stepă și muntoase.

Ponei (*Equus ferus caballus*, în engleză pony) este o rasă de cai caracterizată printr-o greutate mică a corpului și o talie redusă, originară din regiunile cu climat rece și cu vegetație săracă ale Angliei și ale Peninsulei Scandinave. Cal cu greutate corporală mică și talie redusă (înălțimea la grebăn în general sub 1,48 m, cu aspect caracteristic (picioare scurte, abdomen relativ voluminos), este folosit pentru munci ușoare și pentru agrement. Există numeroase rase de ponei, cele mai cunoscute fiind rasa engleză Shetland (originară din insulele omonime) și poneiul islandez.

Ponei Shetland

Înălțimea este cuprinsă între 95-102 cm. Țara de origine – Insulele Shetland, Regatul Unit al Marii Britanii. Din epoca bronzului, cu rădăcini scandinave au fost folosiți în trecut la arat și minerit pentru a trage caruciarele cu cărbune.

Caracteristici:

Poneiul de Shetland este de statură mică, robust, corpul compact și puternic acoperit de păr gros și des. Subtipul American este mai fin cu picioare mai subțiri și păr mai fin. Comparativ cu greutatea lui, Shetland-ul poate să tragă o cantitate de două ori mai mare. Poneii Shetland se găsesc peste tot în lume. Durata de viață a poneilor este de peste 30 de ani, dar ca aspect negativ datorită dimensiunilor mici sunt predispuși la afecțiuni cardiace. Deasemenea există pericolul apariției laminitei, motiv pentru care proprietarii de ponei trebuie să fie foarte atenți cu alimentația acestuia.

Poneii Shetland sunt voinici și puternici, în parte datorită dezvoltării în condiții dure din Insulele Shetland. Poate fi aproape de orice culoare, inclusiv bălțat și pag (numit Pinto în Statele Unite ale Americii), dar sunt, în cea mai mare parte negri, castanii, golf, maro, gri, aurii, cenușii, murgi, cremello, argintii și pestriți. Nu sunt admise varietatea *Appaloosa*, cu toate că în unele documente se atestă această varietate.

Sunt, în general, blânzi, gingași, se atașează foarte bine de copii, curajoși. Astăzi, poneii Shetland sunt folosiți la călărie, trăsură, pentru lecții de echitație la copii și adulți, agrement, târguri, carnavaluri, plimbări în natură, uneori și scopuri terapeutice.

